

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra politologie a evropských studií

Jana Sykorová

**Konflikt nebo synergie? Analýza přístupů řešení problémů životního prostředí v
Moravskoslezském kraji.**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Radomír Sztwiertnia

Olomouc 2015

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně na základě uvedených pramenů a literatury.

---

datum

---

podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala panu Mgr. Radomíru Sztwierniovi, za jeho rady, které mi pomohly při psaní této bakalářské práce. Dále potom děkuji především paní RNDr. Ivaně Smýkalové a paní Mgr. Vladimíře Carbolové a mnohým dalším za jejich ochotu a čas při poskytování důležitých informací.

OBSAH

ÚVOD	5
1. Stav ovzduší v Moravskoslezském kraji.....	10
1.1 Kvalita Ovzduší MS kraje	10
2.1 Naměřené emisní hodnoty v rozmezí let 2004 – 2010.....	12
3.1 Zdroje znečištění	13
2. Pravomoci jednotlivých aktérů v otázce ochrany Ovzduší.....	15
1.2 Ministerstvo Životního prostředí.....	16
2.2 Česká inspekce životního prostředí.....	17
3.2 Pravomoci krajů	17
4.2 Pravomoci obcí.....	18
1.4.2 Přenesené pravomoci.....	19
2.4.2 Samostatné působnosti	19
3. Analýza soudního sporu města Ostravy a Státu.....	20
1.3 Zpoplatnění úseku D1	20
2.3 Žaloba na ochranu před nezákonným zásahem.....	21
3.3 Kasační stížnost.....	24
4.3 Závěrečná usnesení soudu	24
4. Přístupy k řešení problematiky znečištěného ovzduší	27
Seznam zkratk:	35
Literatura a prameny	37
Data použitá v Grafu:	39

ÚVOD

Tématem bakalářské práce je politika životního prostředí v Moravskoslezském kraji. Jelikož jde o téma velice rozsáhlé, zaměřuji se především na problematiku znečištění ovzduší v dané lokalitě. Cílem této práce je analyzovat a porovnávat přístupy k řešení daného problému, jak ze strany státní správy, tak ze strany jednotlivých územních samospráv a dojít k závěru jestli v tomto ohledu dochází k synergii nebo jde naopak o přístupy navzájem konfliktní. Vzhledem k tomu, že se značná část práce bude zabývat žalobou statutárního města Ostravy na *Stát* podané roku 2010, věnuje pozornost především pravomocemi státu a jednotlivých obcí v otázce ochrany životního prostředí.

Politika životního prostředí byla po velmi dlouhou dobu řešena velice nedostatečně. Lidská činnost se ve většině případů upínala k materiálním, tedy ekonomickým aspektům, kterým byla ochrana životního prostředí mnohdy překážkou. Důvodem této situace je finanční a projektová náročnost této politiky. Ve 20. století měl na území bývalé Československé socialistické republiky velký význam těžký průmysl, s jehož rozmachem se stav environmentu velice rapidně zhoršoval. V tomto období výsledky měření škodlivých látek ve vzduchu vykazovaly, až několikanásobné překračování normy stanovené současným zákonem. Situaci však nebyl přiznáván patřičný význam, a jakožto neprioritní byla řešena jen s malou důkladností, mnohé právní a institucionální úpravy byly tzv. pouze na papíře. Výrazná změna tohoto trendu nastala až po revoluci v roce 1989. V tomto období si příslušné orgány nejen začínají ve větší míře uvědomovat závažnost situace, ale také se ji snaží efektivně řešit. Ačkoli je stav ovzduší v porovnání s výsledky v 90. letech¹ mnohem lepší situace v některých regionech je stále alarmující. Například území zahrnující Moravskoslezský kraj a Polskou příhraniční oblastí je označováno za region s nejvíce znečištěným ovzduším v Evropě.

Situací zmíněného území se zabývá mnoho odborníků, ti se snaží mimo jiné zodpovědět klíčové otázky, které by napomohly řešení celého problému. Jednou z důležitých

---

¹ Více informací dostupných v dokumentech MŽP a ČHMÚ.

otázek, je určení zdroje znečištění. Na základě shromážděných dat² můžeme říct, že situaci zapříčiňují čtyři faktory. Prvním z těchto faktorů je hustota dopravy ve zmiňovaném regionu, který je protnut důležitými pozemními komunikacemi a na jehož území leží důležitý hraniční přechod, takže se jedná nejen o dopravu osobní, ale ve velké míře také nákladní. Dalším činitelem jsou lokální topeniště, která jsou v mnohých případech zastaralá, neefektivní a neekologická³. Mnoho domácností stále topí nekvalitními palivy. Za třetího původce znečištění můžeme označit Polskou část regionu. Problematika Polska je pro nás velice těžko řešitelná, jelikož Polská republika má stanoveny rozdílné prahové emisní limity. Mnohé obce se věnují spolupráci s městy v Polské republice v rámci takzvaných euroregionů⁴. Posledním, tedy čtvrtým faktorem je skutečnost, že se již po mnoho let jedná o region s obrovským významem těžkého průmyslu⁵. Hutní společnosti, koksovny a podobně⁶ mají velký podíl na současném neuspokojivém stavu ovzduší. Na celé záležitosti se však podílejí také geografické prvky, které mají zásadní vliv na tzv. smogové situaci.

Převážná část této bakalářské práce má teoretický a deskriptivní charakter. Proto, abychom mohli analyzovat přístupy k řešení výše uvedených problémů, je totiž důležité si nejprve vysvětlit některé základní pojmy, jako jsou například státní správa, samospráva, přenesení pravomoci a celkově si přiblížit ústavně právní ukotvení celé problematiky. Bakalářská práce je rozdělena do čtyř hlavních kapitol. V první z nich se zabývá dělením moci na území České republiky. Pozornost je věnována především pravomocem obcí v rámci otázky životního prostředí a regulaci těchto pravomocí ze strany státní správy. Tato kapitola bude sloužit jako rámcové východisko k analýze již zmíněné žaloby na ochranu před nezákonným zásahem.

---

² Více informací např. ve „Studii vysoké školy Banské v Ostravě“ dostupné na ><https://www.ostrava.cz/cs/o-meste/zivotni-prostredi/ovzdusi/dokumenty-a-materialy-tykajici-se-ochrany-ovzdusi-1/analyza-kvality-ovzdusi-na-uzemi-mesta-a-legislativa-v-ochrane-ovzdusi>>

³ Řešením tohoto problému jsou tzv. kotlíkové dotace. Viz kapitola zabývající se stávajícími řešeními problému.

⁴ Více informací například zde: <http://www.euroregions.org/>.

⁵ Více informací dostupných online < http://arnika.org/soubory/dokumenty/toxicke-latky/IRZ/IRZ2013/2013_Moravskoslezsky_kraj.pdf>.

⁶ Mezi nejvýznamnější zdroje emisí patří hutní komplexy ArcelorMittal Ostrava a Třinecké železářny, dále pak také uhelné elektrárny ČEZ (Český hydrometeorologický ústav).

V druhé kapitole si ve zkratce přiblížíme stav Ovzduší v Moravskoslezském kraji. Jsou v ní uvedeny především nejvýznamnější chemické látky vyskytující se v ovzduší a jejich vliv na zdraví současných i budoucích generací. Dále bude v kapitole představen graf znázorňující množství polétavého prachu v období předcházejícímu žalobě města Ostravy na stát. Alarmující stav, který nevykazuje během velmi dlouhé doby téměř žádné zlepšující se tendence, byl totiž oficiálním důvodem pro uvalení žaloby. Tato kapitola slouží pouze k poukázání na závažnost situace a bude z důvodu omezení rozsahu práce jen velmi stručná. Více informací je možno získat na webových stránkách Ministerstva Životního Prostředí, nebo na stránkách ČHMU⁷.

Následující kapitola se již věnuje samotnému soudnímu sporu, ve kterém Statutární město Ostrava žaluje Českou republiku proti nezákonnému zásahu. V žalobě statutární město Ostrava nařknulo Stát z nedostatečné činnosti týkající se snahy o zlepšení úrovně životního prostředí v kraji. Tento spor byl započat v květnu roku 2010 na půdě Městského soudu v Praze, následně prošel několika instancemi a za jeho definitivní konec můžeme označit leden roku 2015, kdy se rada Města Ostravy rozhodla nepodat proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ústavní stížnost. Na základě analýzy vývoje a závěru uvedeného soudního sporu, práce zkoumá, jestli se v rámci řešení situace Životního prostředí – konkrétně tedy jeho jedné složky a to ovzduší – jedná o spolupráci jednotlivých institucí a orgánů anebo jestli naopak jejich konfliktní počínání řešení situace ztěžuje. V rámci této kapitoly je také zmíněn názor tehdejšího MŽP na celou kauzu a jeho vysvětlení.

Poslední kapitola se následně zabývá samotnými způsoby řešení daného problému a to jak ze strany státu, tak ze strany vybraných obcí nacházejících se na postiženém území. Jelikož stěžejní otázkou celé této práce je zda se v tomto ohledu jedná o synergii či nikoli, měl by náhled na různé možnosti řešení ze stran zúčastněných aktérů společně s výstupy ze soudních jednání stačit k jejímu zodpovězení. Další důležité otázky, které má práce za cíl zodpovědět jsou následující: „Ovlivnil soudní spor mezi městem Ostrava a státem následný přístup k řešení stávající situace životního prostředí ze strany města Ostravy?“ „Zapříčinil

---

⁷ Český hydrometeorologický ústav, který se již dlouhodobě zabývá provozem kontrolních stanic na měření emisí. Skrze tato měření je možno si na internetu vyhledat informace o stavu ovzduší ať už aktuální nebo i několik let staré.

zmíněný soudní spor změnu ve spolupráci mezi zúčastněnými subjekty?“ „Změnil se přístup k problematice životního prostředí v Moravskoslezském kraji ze strany státu?“

Jedním z cílů této práce je také souhrnně obsáhnout danou problematiku. Přesto, že je tato práce psaná z politologického hlediska, pro náhled do situace jsou zde uvedeny do kontextu také informace z jiných vědních oborů, jako jsou chemie, medicína a práva. Pod jejich záštitou proběhly v tomto kraji výzkumy, které nám umožňují zjistit, jaké složky ovzduší obsahuje a jaký mají vliv na lidské zdraví. Další metod uplatňující se v předložené práci je analytická, která umožňuje následné zodpovězení výše uvedených výzkumných otázek.

Problematika ŽP je v současné době často skloňovaným tématem, proto i literatury na toto téma existuje velké množství. Bylo napsáno mnoho knih, které se jím zabývají, a to z různých oborů. Otázka životního prostředí se řeší na poli filozofickém a etickém, při čemž vznikají různé přístupy v rámci chápání samotného ŽP. V rámci environmentálních teorií coby důležité části tohoto tématu se setkáváme s širokou škálou textů, odborné literatury a výzkumných prací, avšak konkrétně na téma životního prostředí na Ostravsku se zvýšeným důrazem na činnost státní a místní správy v rámci dané problematiky, nebyla doposud napsaná žádná komplexní práce.

Práce se zakládá na pramenech různého typu. Mezi tyto prameny patří webové stránky Ministerstva životního prostředí ČR, které vydává v určitých intervalech zprávy o stavu životního prostředí v České republice. Nejaktuálnější zpráva pochází z roku 2013. A jsou v ní uvedeny mimo jiné také emisní stavy v různých částech země. Na těchto webových stránkách lze nalézt výstupy z emisních měření, výsledky testů dopadů znečištění na zdraví člověka a podobně. Dalším využitým zdrojem informací jsou informace vycházející z měřících stanic v různých částech regionu, které jsou dostupné na webových stránkách Českého hydrometeorologického ústavu. Z těchto údajů lze vyčíst, kdy byly překročeny imisní limity a o jaké látky se jedná. Jsou zde jak informace o aktuálním stavu ovzduší, tak informace mnoho let starších měření.

Dále jsou pro analýzu důležité právní dokumenty a zákony České republiky, které ukotvují správní členění České republiky a také obsahují informace o stanovených

pravomocech jednotlivých složek moci. Jedná se především o Ústavu České republiky, která definuje územní členění, dále pak Zákon o obcích celým označením č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení). Část bakalářské práce, která se zabývá soudním sporem, pocházejí informace z rozhovoru a následné emailové korespondence s Vladimírou Carbolovou, která je zaměstnankyní právního oddělení na legislativním a právním odboru Magistrátu města Ostravy. Samotná žaloba z května roku 2010 je zveřejněná na webových stránkách města Ostravy, další důležité spisy týkající se žaloby, s jejichž informacemi se v textu pracuje, mi byly poskytnuty na základě zákona č. 106/1999 sb., o svobodném přístupu k informacím zmíněnou paní magistrkou. V rámci poslední kapitoly jsou využity informace pocházející z osobních rozhovorů, nebo také elektronických korespondencí s pověřenými osobami z jednotlivých měst a v neposlední řadě s internetovými zdroji.

Teoretická část celé práce je podložena odbornou literaturou, která se zabývá veřejnou správou. Jedním z takových děl je například kniha *Vladimír Balaš a kol. Srovnávací ústavní právo*, a kolektivem. Dalším informace jsou z knihy Kadeřábková a kolektiv *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*.

1. Stav ovzduší v Moravskoslezském kraji

Následující kapitola se bude zabývat analýzou stavu ovzduší v MS kraji před rokem 2010, kdy byla podána žaloba ze strany města Ostravy na Vládu České republiky, ministerstva dopravy a životního prostředí. A tedy jedním z hlavních důvodů, které vedly k jejímu podání. Pro pochopení celkové závažnosti problému znečištění ovzduší v MS kraji je důležité si alespoň ve zkratce ukázat, jak vysoká je hladina znečištění a o jaké druhy emisních látek se jedná. V této části si také na základě publikovaných výzkumů ukážeme, jaký dopad má tento stav na lidské zdraví.

1.1 Kvalita Ovzduší Moravskoslezského kraje

Na území MS kraje se nachází množství stacionárních i mobilních zdrojů, které při své činnosti vypouštějí do vzduchu látky znečišťující ovzduší. Jednou z nejčastěji skloňovaných látek nacházejících se ve vzduchu jsou takzvané suspendované částice označované také jako poléťavý prach. Tyto částice se označují PM a dále číslem v dolním indexu, které označuje jejich velikost (www.arnika.cz). Problémem poléťavého prachu je to, že se na něj dále vážou některé velice škodlivé látky, které se tak mohou přes dýchací cesty dostat až velice hluboko do těla. Příkladem takové látky je benzo[a]pyren (BaP). BaP má mutagenní⁸ vlastnosti (<http://www.genetika-biologie.cz/mutageny>). Jedná se o silně karcinogenní látku, může tedy způsobit rakovinu. BaP ovlivňuje člověka v průběhu všech fází jeho života, také tedy už v období prenatálního vývoje (MUDr. Radim Šrám DrSc).

Další látky, jejichž hodnoty pravidelně překračují povolené limity, jsou například oxid dusičitý. Jedná se o toxickou látku, o které bylo mezi lety 1990 – 1997 v rámci výzkumů⁹ (erj.ersjournals.com) z jejichž výsledků je patrné, že NO₂ způsobuje kardiovaskulární a respirační obtíže, především u dětí, díky jejich slabší obranyschopnosti. Z těchto výzkumů také vyplývá, že vyšší koncentrace NO₂ v ovzduší zvyšuje denní úmrtnost na daném území až o 3% (www.mzp.cz). Hlavním producentem NO₂ je doprava (ročenka

---

⁸ Mutagenní látka je taková, která se dokáže navázat na spirálu DNA a tu následně naruší. BaP takovým způsobem může započít rakovinové bujení.

⁹ Výzkum vlivu NO₂ na zdraví člověka proběhl ve 30 evropských městech pod záštitou programu APHEA Air Pollution on Health: a European Approach (Dopad znečištění ovzduší na zdraví: Evropský přístup).

MŽP ČR 2014). Proto se vyšší koncentrace tohoto oxidu dusíku vyskytují především v oblastech s hustou dopravní infrastrukturou. Vedle dopravy jsou největšími producenty teplárenské společnosti a také elektrárny, Dalkia Česká republika, a. s.¹⁰ elektrárna Třebovice v Ostravě, ArcelorMittal Energy Ostrava s.r.o., a Společnost Elektrárna Dětmárovice, a. s. (<http://arnika.org>).

Ovzduší Moravskoslezského kraje obsahuje i další toxické látky¹¹. U výše uvedených látek však pravidelně na mnoha místech dochází k překračování limitů stanovených zákonem. Jedná se o látky s vědecky prokázáním vlivem na lidské zdraví, tento vliv je velice negativní. Nejde jen o respirační potíže, a problémy s nimi spojenými, ale jak jsem již zmínila, zapříčiňují také závažná onemocnění a zvyšují počet úmrtí v zamořených oblastech (Ministerstvo životního prostředí ČR).

Jedním z odborníků zabývajících se Ovzduším ne jen na Ostravsku je pan MUDr. Radim Šrám DrSc., který dokázal, že „Znečištění ovzduší, indikuje gametické mutace. Trvalé, přenosné změny v genetické informaci jedince. Zvýšené koncentrace B[a]P tedy budou nepříznivě ovlivňovat současné a příští generace“ (Radim J. Šrám, Ústav experimentální medicíny AV ČR).

Na základě výzkumů, které vedl zmíněný pán Radim Šrám, na dvou stech dětech z postižených částí Ostravy, konkrétně z městské části Radvanice a Bártovice bylo zjištěno, že přítomné emise mají vliv na výskyt astmatu. Děti byly srovnávány s dětmi z oblastí s lepším stavem ovzduší. U dětí z rizikových částí byl výskyt astmatu asi 30%, Radim Šrám poukázal

---

¹⁰ Elektrárna Třebovice v Ostravě.

¹¹Oxid siřičitý a jiné sloučeniny síry, oxidy dusíku a jiné sloučeniny dusíku, oxid uhelnatý, těkavé organické sloučeniny, kovy a jejich sloučeniny, tuhé znečišťující látky včetně jemných částic, azbest (suspendované částice, vlákna), chlor a jeho sloučeniny, fluor a jeho sloučeniny, arzen a jeho sloučeniny, kyanidy, látky a směsi, u kterých bylo prokázáno, že při přenosu vzduchem mají karcinogenní nebo mutagenní účinky anebo vlastnosti, které mohou ovlivnit reprodukci, polychlorované dibenzodioxiny a polychlorované dibenzofurany (Předpis č. 76/2002 Sb. kapitola ovzduší).

také na to, že astma u těchto jedinců bylo diagnostikovatelné již ve věku tří let. U dětí žijících mimo spádové oblasti se jednalo o 8 - 10% výskyt a astma se projevovalo až u dětí vyššího věku (Akademie věd České republiky).

Prohlášení ministerstva životního prostředí v doposud nejaktuálnější zprávě o životním prostředí z roku 2013 zní: „*I přes dlouhodobý pokles emisí znečišťujících látek se kvalita ovzduší na území ČR nezlepšuje, mezi nejvíce znečištěné kraje patří Moravskoslezský. Opakovaně dochází k překračování imisního limitu pro suspendované částice, benzo(a)pyren a přízemní ozon. V dopravně zatížených lokalitách byl v roce 2013 překročen imisní limit pro NO. V Roce 2013 byl rovněž překročen imisní limit pro arsen a kadmium. Oproti roku 2012 došlo v roce 2013 k navýšení počtu vyhlášení smogových situací z důvodů vysokých koncentrací PM a přízemního ozonu*“ (Ministerstvo životního prostředí 2013).

2.1 Naměřené emisní hodnoty v rozmezí let 2004 – 2010

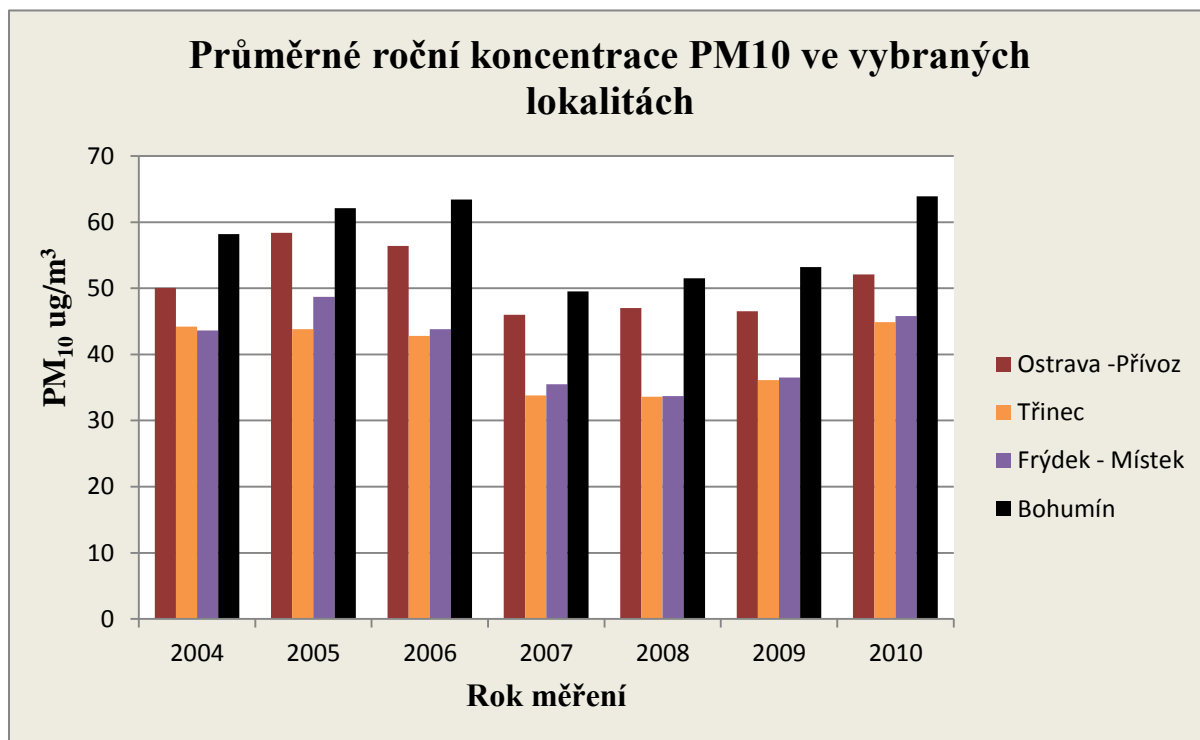
Na příkladu přiloženého grafu vidíme, že stav znečištění ovzduší částicemi polévatého prachu má spíše stagnující charakter, než aby se jakkoli výrazně vyvíjel. Na Frýdecko-Místecku sice došlo během let 2007 a 2009 k jistému zlepšení a hranice PM₁₀ se posunuly pod práhovou hranici a byly tak v normě. V roce 2010 se však stav znovu výrazně zhoršuje a koncentrace polévatého prachu se v těchto oblastech vrátila k stavu horšímu než před zlepšením.

Ostrava¹² se v celém sledovaném období nikdy nedostala pod povolenou hranici, která byla pro PM₁₀ stanovena na hodnotu 40 ug/m³. Hodnoty zde naměřené jsou naopak velmi výrazné. Když nahlédneme do ročních zpráv, které hodní stav životního prostředí v daných

---

¹² Data jsou převzata z měřicí stanice v oblasti Ostrava – Přívoz, situace je však podobná i v ostatních částech města. Za nejvíce znečištěné oblasti je považována část Radvanice.

lokality můžeme vidět, že podobná situace panuje ve všech ostatních částech Ostravy, na kterých se nacházejí měřicí stanice. Jinak na tom nejsou ani okolní obce¹³.

3.1 Zdroje znečištění

Jak již bylo řečeno v úvodu, na stavu znečištění v MS kraji se podílí čtyři hlavní zdroje. Nyní jim bude věnována větší pozornost z důvodu vysvětlení, jak velkou mírou se tito jednotliví aktéři podílejí na současném stavu. Tyto zdroje dělí Registr emisí zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO) do kategorií:

- Velké zdroje (průmysl)
- Střední zdroje (některé menší výroby)
- Malé (lokální topeniště)
- Mobilní (zahrnuje dopravu)

¹³ Mimo ty, které jsou uvedeny v grafu, se s problémem potýkají také například města Orlová, Český Těšín, Karviná a mnohá další, jejichž přístupům k tomuto problému se bude věnovat jedna z dalších kapitol této práce.

Na otázku jaký podíl má každý z nich na znečištění ovzduší v MS kraji, nelze jednoznačně odpovědět, protože situace se liší v závislosti na části regionu. V některých z těchto úseků je primárním viníkem průmysl, ale jsou zde takové, kde znečištění přichází především z lokálních topenišť v kombinaci s dopravou a podobně (Černíkovský Libor a kolektiv). Dalším původcem, je tedy transmise látek znečišťujících ovzduší z Polska (Oficiální prohlášení REZZO).

Analýza kvality ovzduší na území města Ostravy vydaná zdravotním ústavem Ostrava poukazuje na další skutečnost a to: *„Získané výsledky potvrdily, že vliv meteorologických podmínek rozptylu na imisní úroveň je natolik významný, že ovlivňuje i průměrnou imisní úroveň za celé období teplé nebo chladné poloviny roku. V teplé polovině roku jeř.: velmi vysoká korelace mezi průměrnou koncentrací O₃ a průměrnou teplotou vzduchu, u PM₁₀ mezi průměrnou koncentrací a průměrnou rychlostí proudění (...) v chladné polovině roku na počtu dnů s bezvětrím. (zdravotní ústav Ostrava: 18)“* Studie dále zkoumala vliv proudění vzduchu a směru tohoto proudění na jeho stav v rámci MS kraje a dokázala, že až v 10% dní je situace výrazně ovlivněna tímto trendem (tamtéž:20).

2. Pravomoci jednotlivých aktérů v otázce ochrany Ovzduší

V České republice nastává po roce 1990 velká změna. Do té doby byla správa intenzivně centralizovaná, avšak po tomto období nastává odklon od systému centralizace a k přelévání pravomocí na místní instituce. Důležitost těchto institucí se následně prohlubuje (Jitka Peková, Jaroslava Kadeřábková: 15). Jelikož se má práce bude v poslední a zároveň hlavní části zabývat žalobou ze strany města Ostrava na Stát a také řešením problému Životního prostředí ze strany jednotlivých aktérů nesoucích právo danou situaci regulovat, je důležité si nyní tyto aktéry a jejich pravomoci přiblížit.

Základním pojmem je Veřejná správa ta se definuje jako *správa, která se týká veřejných otázek a jejíž jednání je v souladu s veřejným zájmem*. Jedná se jak o činnost zákonodárnou, tak o činnost výkonnou a soudní. Veřejnou správu vykonávají konkrétní správní subjekty. Centrální správou české republiky se rozumí vláda respektive její jednotlivá ministerstva (srovnávací ústavní právo 328) a jiné správní orgány. Česká republika je oficiálně členěna na menší území. Ta disponují svou vlastní administrativou a mají samosprávní pravomoci¹⁴. Těmito územími se rozumí jednotlivé Kraje a Obce existuje zde tedy takzvaná dvoustupňová územně-samosprávná soustava. Činnost všech těchto orgánů je definována zákonem o krajích a obcích. Pravomoci krajů a obcí jsou v České republice velmi významné (Srovnávací ústavní právo: 327). Všechny orgány veřejné správy mají navzájem mezi sebou informační povinnost. To znamená, že stát, obec i kraj musí na požádání vydat informace o své činnosti ostatním orgánům a to bez jakéhokoli zpoplatnění.

Orgány ochrany ovzduší stanovuje zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší a jsou jimi:

- Ministerstvo životního prostředí,
- Ministerstvo zdravotnictví,
- Česká inspekce životního prostředí,

---

¹⁴ „Ve smyslu právním vyjadřuje samospráva fakt, že veřejná správa je vykonávána někým jiným než je stát a jeho orgány. V současnosti je na samosprávu (územní i ostatní) nahlíženo v širším smyslu, jako výrazu demokratického režimu, nezávislosti a samostatnosti občanů, jednoho z významných atributů občanské společnosti.“ (Kadeřábková, J. Peková, J.: 18)

- Česká obchodní inspekce,
- celní úřady,
- krajské úřady,
- obecní úřady obcí s rozšířenou působností
- obce
- Ministerstvo zemědělství

V práci bude pozornost věnována především obcím a obcím s přenesenou působností, které jsou výchozím orgánem ve věci vykonávání nástrojů na ochranu ovzduší (Sdělení ministerstva Životního prostředí).

1.2 Ministerstvo Životního prostředí

Jedná se o ústřední orgán státní správy ve věci ochrany přírody a zároveň vykonává vrchní státní dozor (kompetenční zákon). Ministerstvo má pravomoc vydávat dlouhodobé strategie v otázce ochrany ŽP. Jednou z takových strategií je například Národní program snižování emisí. Tento program byl velmi kritizován v žalobě, které se budeme věnovat v následující kapitole.

Další významnou pravomocí je také posuzování vlivů činností, jako například těžba nebo umístění stacionárních zdrojů znečištění na ohroženém území. Jakožto ústřední orgán státní správy má možnost věnovat se také záležitostem přesahujícím státní hranici. Ministerstvo ŽP také ovlivňuje činnost ostatních orgánů České republiky v rámci svých kompetencí v otázce ŽP, mezi tyto orgány řadíme ostatní ministerstva, některé agentury a podobně. K těmto účelům mu slouží jednotlivé pravomoci jako například pravomoc vydávat obecně závazné předpisy neboli vyhlášky, například č. 356/2002 Sb., ve které jsou stanoveny emisní limity pro jmenované škodlivé látky.

Jelikož jednou z povinností MŽP je celostátní kontrola stavu Ovzduší a celkový monitoring znečišťujících látek ve vzduchu a vývoj jejich hodnot je pro nás důležité, že má MŽP zákonem stanovenou povinnost zveřejňovat informace o zjištěném stavu a také varovat při vzniku smogové situace (§ 43 p). MŽP spolupracuje také s ostatními orgány v otázkách

nových technologií a podobně (zák. č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší). Dále má MŽP na starosti správu fondu a jsou mu podřízeny některé organizace jako je ČHMÚ.

2.2 Česká inspekce životního prostředí

Česká inspekce životního prostředí řeší otázky spojené se stacionárními zdroji. Má za úkol stanovit příslušnou kategorii pro takové zdroje znečištění (REZZO 1 – 4). V Případě porušení zákonem stanovených emisních limitů může ČIŽP uložit tomu, kdo jednal v rozporu se zákonem pokutu. Pokutovat může také ostatní prohřešky týkající se nedodržování pravidel stanovených zákonem o ochraně ovzduší. Stejně jako všechny ostatní instituce má povinnost zveřejňovat nashromážděná data v přístupném formátu.

3.2 Pravomoci krajů

Kraje současné podoby vznikly v roce 2000¹⁵. Jsou definovány, jako veřejnoprávní korporace tedy mají právo vlastnit majetek a sním nakládat. Jakožto vyšší územní jednotky se zabývají řešením problémů v rámci svého území. V této práci jim nebude věnována přílišná pozornost, jelikož se nejedná o orgány, které by byly nadřazené Obcím. V otázce ochrany ovzduší si spravují obce vlastní záležitosti samostatně, (na základě tzv. přenesených pravomocí, viz následující kapitola) a kraje mají možnost tuto činnost obcí regulovat jen v případě, že tato činnost není v souladu s Ústavou a jinými zákony upravujícími dané téma (dohledat). Vláda však na kraje přenáší některé pravomoci, například v otázce nakládání s příspěvky a dotacemi, které slouží ne jenom k ochraně ovzduší. Například takzvané kotlíkové dotace řeší kraje ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí, ale tomu se budeme věnovat až v závěrečné části práce (Dohnal, Vítězslav. Černý, Pavel. 62-63).

Kraje mají také možnost vyjadřovat se k regulačním plánům obcí a to v průběhu jeho sestavování. Dále vydávají závazná stanoviska v případě, že se na území kraje má vystavět, nebo upravit již stávající, stacionární zdroj znečištění, který by mohl být pro území rizikovým.

---

¹⁵ Zákon ze dne 12. dubna o krajích.

Dle oficiálního seznamu emisních stropových limitů vydaného vládou, má kraj možnost rozhodnutí ve věci poplatků za vypouštění emisí do ovzduší jednotlivými původci. Dále mají kraje pravomoci učené zákonem o integrované prevenci a omezování znečištění regulovat činnost jednotlivých původců. Tuto pravomoc mají i jednotlivé obce v rámci svých území. V určitých otázkách má kraj také pravomoc vydávat Obecně závazné vyhlášky kraje ((zák. č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší).), které nesmí být v rozporu se státními politikami a při takovéto iniciativě musí spolupracovat s Obcemi a má zákonem stanoveno, že nesmí zasahovat do jejich samosprávné činnosti¹⁶.

4.2 Pravomoci obcí

Obce stejně jako kraje jsou definovány jako veřejnoprávní korporace disponující vlastním územím, majetkem a právem na samosprávu, která pokud je v souladu s ústavou (srovnávací ústavní zákon: 326) odváděna v zájmu občanů dané obce, je zcela otázkou obce a jejíž regulace nenáleží do kompetence ostatním orgánům správy (Průcha: 207-212). Obec je takzvaně právně subjektivní to znamená, že se může účastnit soudních sporů či podávat žaloby svým jménem. Tato skutečnost přináší ne jen klady ale zároveň také zodpovědnost (Koudelka, Zdeněk: 94)

Z hlediska pravomocí se obecní úřady dělí do tří stupňů. Prvním z nich je obecní úřad a dále potom pověřený obecní úřad tyto však mají základní pravomoci. Pro práci je důležitý třetí typ - obecní úřad obce s rozšířenou působností zřízené na základě zákona č. 314/2002 Sb., na tyto základní jednotky státní správy byly přeneseny veškeré záležitosti v otázce ochrany ŽP, které nebyly přiděleny do kompetencí Krajů (Zákon o ochraně přírody a krajiny).

Obec s rozšířenou působností spravuje věci v rámci přenesené působnosti pro více obcí. Tyto obce jsou stanoveny zákonem a jednou z nich je Ostrava, proto je důležité si zde popsat některé kompetence takového orgánu (Zdeněk Koudelka: 148). Toto rozdělení a podstoupení kompetencí je velmi důležité, protože na různých místech je situace zcela odlišná a primární orgány státní správy by pravděpodobně nebyly schopny dostatečně postihnout všechny aspekty takovýchto jednotlivých území (Tomášková, Morávek: 278-9). To vše však

---

¹⁶ V případě porušení tohoto pravidla má obec právo kraj žalovat u příslušného soudu.

vede také k zvýšení nákladů na provoz takové obce, tato skutečnost je upravena zákonem, obec dostává určité příspěvky na provádění přenesených pravomocí (Koudelka, Zdeněk: 132-3).

Z hlediska pravomocí má obec na svém území velké možnosti. Musí však vždy jednat v zájmu svých občanů a v souladu se zákonem. Jelikož, jak již bylo zmíněno, není podstoupena krajům ale je povinna s nimi spolupracovat (to platí i obráceně) musí vždy bez okolků podat informace z oblasti svých činností kraji či jinému orgánu státní správy který si o to zažádá. Pravomoci obce se dělí na přenesené a Samostatné.

1.4.2 Přenesené pravomoci

Pravomocí je ukládání sankcí provozovatelům stacionárních zdrojů. Sankce nebo pokuty může obec vyhlásit ve výši 20 - 50 tisíc českých korun. S takto získanými penězi potom obec disponuje ve vlastním rozpočtu (tamtéž). Vyšší pokuty může ustanovit Kraj. Pokud kraj rozhodnul o stavbě stacionárního zdroje emisí, může se proti tomuto rozhodnutí Obec odvolat. Obec dále může sama regulovat provoz motorových vozidel (Zákon o ochraně ovzduší).

2.4.2 Samostatné působnosti

Orgán má pravomoc vydat nařízení, které ustaví tzv. nízkoemisní zónu. Jedná se o zónu, ve které se smí pohybovat jen ta motorová vozidla, která splňují emisní standardy. Většinou se jedná o centra měst, nebo nějakým způsobem chráněné či významné oblasti. Další pravomocí v obci je regulovat spalování v otevřených ohništích za účelem odstraňování biologických složek. Na zákaz anebo omezení takové činnosti musí obec vydat závaznou vyhlášk

3. Analýza soudního sporu města Ostravy a Státu

Žaloba iniciovaná ze strany města Ostrava byla zdůvodněna nedostatečnou činností státní orgánů v otázce zlepšování kvality Ověduší na Ostravsku. Město Ostrava vidělo problém především v tom, že stát vydává programy, které mají za úkol stav řešit jenomže tyto programy jsou nakonec pouze poradní a nejsou v nich popsáné žádné konkrétní kroky, které by záležitost účinně řešily.

1.3 Zpoplatnění úseku D1

Celá záležitost se začíná dne 18. 12. 2009 Kdy tehdejší primátor statutárního města Ing. Petr Kajnar v důvodu řešení situace Ověduší v Ostravské aglomeraci píše dopis ministru ing. Gustávu Slamečkovi v předmětu zapojení části dálnice D1 do systému komunikací města Ostravy (Petr Kajnar dopis).

Jednalo se o 11 kilometrů dlouhý úsek, který je veden územím SMO. Svůj požadavek argumentuje tím, že město Ostrava ve spolupráci s MS krajem plánuje několik úprav dopravní infrastruktury města, které omezí provoz na důležitých tepnách a také stavem ovzduší v aglomeraci. Také poukázal na to, že v plánu bylo úsek nezpoplatnit. Dále uvádí, že vliv dopravy na stav ovzduší je 70 %, toto tvrzení je však dle mého názoru generalizací mnohem komplikovanější situace. Jak už bylo zmíněno dříve jsou území, na kterých doprava nemá žádný vliv, ale ovzduší je i tak ve špatném stavu. Celou žádost ministr dopravy zamítnul s upozorněním, že nešlo o plán ale připomínky kraje, které mají v tomto ohledu pouze doporučující charakter (tamtéž).

Primátor SMO po tomto prohlášení kontaktoval tehdejšího primátora hlavního města Prahy MUDr. Pavla Béma a primátora statutárního města Brno Bc. Romana Onderku, aby se k situaci vyjádřili, jelikož na území těchto dvou měst se nacházejí výjimky nezpoplatněných úseků dálnice. Pan Onderka žádost SMO v plném rozsahu podpořil. Bém upozorňuje na konečnost situace, tedy na to že celá situace je ze strany MD uzavřená a tudíž není prostor k úpravám. Dodává, že pokud by se prostor naskytnul, má SMO jeho podporu.

Je pravdou, že podobná situace je na území měst Praha a Brno řešena jiným způsobem než v rámci města Ostrava, které je navíc zatíženo velmi špatným stavem ŽP, proto je nepochopitelné, proč MD v dané situaci neudělilo výjimku. Příčinou možná bude chybná argumentace Petra Kajnara, který se zaměřil na ekonomické aspekty a ne na ochranu ŽP, která by v této situaci měla být stěžejní. Kajnar také milně uvedl, že by výjimka ulevila určitým pozemním komunikacím, ty však po prozkoumání vedou v jiném směru než samotná dálnice, proto je tento argument nevhodný.

Pan Kajnar byl také upozorněn, že SMO má jako obec s rozšířenou působností možnost vydat závaznou vyhlášku¹⁷, která by regulovala dopravu na jím zmíněných komunikacích. Centrum Ostravy se totiž potýká v dopravní špičce s problémy dopravních kongescí, popojíždějící auta tak zamořují vzduch velkou dávkou emisí. Osobně si nemyslím, že by tuto situaci šlo řešit vydáním závazné vyhlášky města, jelikož se jedná především o osobní auta občanů, kteří cestují do zaměstnání a za podobným účelem. Limitovat takovouto dopravu tedy logicky není možné.

Kajnar jako reakci na odpověď ministra dopravy kontaktoval tehdejšího premiéra ing. Jana Fishera, kterého informoval o zamýšlené žalobě ze strany SMO a požádal ho o podporu. Všechny tyto dopisy slouží jako podklady pro udání žaloby, kterou na popud této skutečnosti podává primátor SMO ke dni 21. 5. 2010.

2.3 Žaloba na ochranu před nezákonným zásahem

Žalobcem bylo statutární město Ostrava zastoupené při tomto soudním sporu advokátem Petrem Pyšným, žalovanými byly tři složky státní moci České republiky a to vláda, Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo dopravy¹⁸. Základním bodem žaloby

---

¹⁷ „Za účelem místního organizování dopravy může dále obec na základě ustanovení § 39 odst. 6 zákona o provozu v obecně závazné vyhlášce obce vydané v přenesené působnosti vymezit místní komunikace nebo jejich úseky v obytné zóně, které nelze užít ke stání nákladního vozidla nebo jízdní soupravy. Oblast této regulace se vymezí stanovením dopravního značení „zóna s dopravním omezením“ (Hejč, Husseini, Kadlečka:10).

¹⁸ Z žádných dokumentů, které mi byly městem Ostrava zpřístupněny nevyplývá, že by žalované zastupovala některá z advokátních kanceláří.

je kolize mezi skutečnostmi, že SMO jakožto samosprávný celek má povinnost zastupovat zájem svých občanů, kteří mají mimo jiné ústavou dané právo na příznivé životní podmínky a tím, že činnost města je komplikována nečinností státu v tomto ohledu.

Město Ostrava napadá stát ze špatné implementace práva komunitárního do práva vnitrostátního. Zde naráží především na programové plány vydávané MŽP, které obsahují analýzu stavu a informace o stavu normativním a jisté nástroje které by měly vést k dosažení tohoto stavu, formy těchto programů jsou však spíše informační a nemají proto žádný velký význam na řešení situace. Toto tvrzení se zakládá na usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky č 1531. Dále se žalobce odvolává na zákony ES, které stanovuje, že členské státy se musí zajistit o kvalitu O vzduší a pokud tomu tak nebude má postižený subjekt právo se dovolávat svých práv u soudu¹⁹.

Žaloba naráží také na program Zelená úsporám, který se zabývá zlepšováním kvality ovzduší za pomoci dotací na zateplení objektů, což vede k úspoře topení a kotlíkovým dotacím. Tento program však dotoval jen bytové jednotky nacházející se v

Na základě všech těchto skutečností žádá město Ostrava o rozsudek ve znění „(...) žalovanému se přikazuje, aby přijal a realizoval konkrétní opatření tvořící funkční a efektivní systém vedoucí k dodržování stanovených imisních a emisních limitů látek znečišťujících ovzduší v územní působnosti žalobce."

1.2.3 Vyjádření MŽP a Vlády ČR

K výše zmíněnému se vyjádřili všichni žalovaní. Vláda spolu s MŽP 26. 1. 2011 a ministerstvo dopravy později a to dne 15. 2. 2011.

---

¹⁹ „nadlimitní znečištění suspendovanými částicemi PM10 představuje v současné době největší problém z hlediska dopadů na lidské zdraví i z hlediska neplnění závazků platné evropské i české legislativy.“ (Zpráva vlády o způsobech řešení nevhodné situace z hlediska životního prostředí v Moravskoslezském kraji)

V první reakci MŽP a vláda napadají tvrzení města, že by mělo právo se domáhat soudního prošetření jeho nároku na příznivé životní podmínky a říkají, že město takové právo nemá, jelikož jde o právnickou osobu. Tvrzení je podloženo Ústavním zákonem, který říká, že podobná práva přísluší jen živým organismům, protože na ty má zhoršená kvalita ŽP přímý dopad. Žalovaní dále poukazují na skutečnost trendu snižujících se hodnot emisí od počátku 90. let 20 století. Zároveň však uznávají, že situace v MS kraji si vyžaduje zlepšení.

Důležitá část vyjádření je napadnutí SMO z obviňování jiných orgánů když samotná obec disponuje základními pravomocemi k řešení problému. Jak jsem zmínila v předchozí kapitole Obec má možnosti vydávat vyhlášky regulující dopravu a také může zakázat používání některých tuhých paliv pod trestem pokuty. Tyto pravomoci má jen Obec MŽP ani Vláda takto zasáhnout do území na území obce. SMO má také možnost zasahovat do krajského řízení o umístění stacionárního zdroje, avšak zde bych ráda uvedla, že tato činnost je pouze informativní a doporučovací, úřad tedy skrze zmíněnou pravomoc nemůže ve větší míře ovlivnit takovéto počínání.

Žalovaní v neposlední řadě poukazují také na činnost ze strany kraje, který přijal návrh na změnu smogové vyhlášky, dle které mimo jiné funguje v rámci smogového období MHD zdarma. Žalovaní tedy napadají město z toho, že má mnoho možností k samostatnému řešení situace avšak jejich potenciál zůstává nevyužit a město se místo toho, aby tuto situaci řešilo, dovolává zodpovědnosti jinde.

2.2.3 Vyjádření Ministerstva dopravy

Ministerstvo dopravy se k situaci vyjadřuje dne 11. 2. 2011. Ve svém prohlášení MD odmítá skutečnost, že by bylo pasivně legitimní v otázce ŽP. Poukazuje na to, že SMO žádá z jeho strany řešení svých vlastních záležitostí, tedy záležitostí obce, ve kterých ministerstvu není příslušné zasahovat.

Ve věci zpoplatněného úseku dálnice D1 ministerstvo dopravy připouští možnost opatření "Je-li po úseku dálnice vedena řádně odsouhlasená a stanovená trasa objížděky, jsou vozidla využívající takovýto úsek dálnice k objížděce automaticky osvobozena od zpoplatnění.

(...) MD se nebrání tomu, aby po dálnicích byly takové trasy vedeny."(Ing. Milan Dont : Vyjádření MD).

3.3 Kasační stížnost

Žaloba byla v celém rozsahu zamítnuta. Rozsudek se zakládal na tom, že žalobce podal stížnost pozdě. Jelikož možnost podat ji měl pouze do dvou měsíců od doby, kdy se daný prohřešek udál, město však dokazovalo svá tvrzení materiály výrazně staršími, bylo tak zřejmé, že o problému vědělo už po delší dobu (3A 54/2010-173).

V kasační stížnosti se Město Ostrava při vyvrácení výše zmíněných argumentů na rozsudek Nejvyššího správního soudu (č.j. 2 As 13/2006-110 ze dne 9. 10. 2007) který přímo říká, že Právo na příznivé osoby náleží i právnickým osobám. Obec je tedy legitimní v daném okruhu a Ostrava si tak získává právo vést tento soudní spor. Celou argumentaci ohledně nečinnosti SMO považuje za spekulaci. Město dále připouští, že má právo účastnit se na rozhodování kraje o nových znečišťovateli, avšak problém jsou spíše stávající zdroje znečištění nežli ty nové. Uvádí zde také, že město v konečném součtu vynaloží na ochranu ŽP cca. 115 milionů a vymezuje se tedy proti tvrzení, že by bylo v otázce nečinné. Kasační stížností SMO napadlo zmíněné rozhodnutí soudu a celou věc tak postoupilo k dalšímu projednávání. Kasační žádost soud zamítá z důvodu jejího neopodstatnění (6 Aps 4/2010 – 144)

4.3 Závěrečná usnesení soudu

Soud hned na začátku přiznal městu potřebnou legitimaci k vedení tohoto soudního sporu. V dalších částech si již rozsudek s tvrzením Města odporuje. Otázka implementace komunálního práva je soudem vysvětlena tak, že žalobce neuvedl konkrétní mezery v implementaci práva a dále uvádí, že i kdyby mělo město v tomto ohledu pravdu, není věcí žalovaných záležitostí řešit, jelikož zákonodárná činnost je výlučnou pravomocí Parlamentu. V soudním sporu se tedy měly objevit i jiné složky, které mají v záležitosti výhradní postavení, jako je například kraj zastoupen krajským úřadem a další aktéři. Na tento rozsudek reagovalo město další kasační stížností, ta byla Nejvyšším správním soudem zamítnuta a celá záležitost byla poslána spět k NSS k dalšímu prozkoumání.

V závěrečném rozhodnutí soudu z roku 2014 (6 As 1/2014 - 34) NSS vysvětluje, že příčina znečištění je mnohem více komplexní jelikož jak již bylo řečeno v první kapitole problémem je také nedostatečná spolupráce s Polskem. Samo město je jedním ze zodpovědných činitelů v dané problematice, proto přičítat celou situaci jen žalovaným stranám není vhodné. Soud následně po prostudování všech argumentů odmítá žalobu a Město Ostrava tak celý spor prohrává.

K celé záležitosti se nakonec vyjádřil ministr Životního prostředí následovně. *„Současný trend ministerstva jednoznačně ukazuje, že pro Ostravu a celý Moravskoslezský kraj děláme maximum. Kotlíkové dotace, program ministerstva a kraje, za 160 milionů korun pomohly už více než čtyřem tisícům obyvatel MSK vyměnit starý kotel za nový ekologický. V Bruselu jsem teď o prázdninách dotáhl do konce jednání, díky kterým dostaly Třinecké železárny a ArcelorMittal přes jednu miliardu korun na odprášení aglomerací. Peníze ve výši 1,3 miliardy korun na tento účel jsme v Bruselu zajistili již dříve. Právě teď vyjednávám o další miliardě korun na podporu alternativní dopravy. Celková suma 2,7 miliardy korun v programu Zelená úsporám, kterou na dotacích využili obyvatelé Moravskoslezského kraje na zateplení rodinných a panelových domů, výrazně přispěla ke zlepšení kvality ovzduší v MSK. Program zároveň přispěl ke vzniku více než sedmi tisíc pracovních míst. V Nové zelené úsporám budeme v tomto trendu pokračovat. To jsou aktivity, které lvím dílem pomáhají ke zlepšení ovzduší v Moravskoslezském kraji. Ne prázdné tlachání a žalování. Jsem rád, že soud dnes žalobu z roku 2010 zamítl. Pan primátor Kajnar se tak definitivně stal marginální tragikomickou politickou figurkou. Jeho dnešní plivání vnímám jako jeho zhrzenost za to, že jej jeho mateřská strana neumístila ani na nejposlednější místo na kandidátce do Poslanecké sněmovny. Na druhou stranu musím ocenit, že po tři roky má pan primátor stejné názory a drží svoji lajnu (cit. Tomáš Jan Podivínský).“*

Žaloba byla skutečně podána v době, která předcházela blížícím se komunálním volbám, ve kterých Petr Kajnar opětovně získává post primátora města Ostravy. Tuto popularitu mu možná zajistila iniciativa v oblasti ZP. Toto jsou však jak z mé strany, tak ze strany ministra Podivínského pouze spekulace vycházející z průběhu situace, nikoli fakty podložená záležitost. Ať už byl důvod žaloby osobní zájem Petra Kajnara na popularitě, nebo situace Ovzduší v MS kraji z mého pohledu by mělo být záležitosti věnováno více pozornosti, jelikož jde o velký problém a to ne jenom v ohledu dopadu na zdraví člověka a celého

ekosystému nebo z pohledu atraktivity celého území, které se už tak potýká s dalšími problémy, jako je například nezaměstnanost nebo poslední dobou aktuální situace okolo dolů²⁰, riziko také plyne z oblasti EU, která dbá na dodržování limitních hranic znečištění. Je zde tedy riziko pokutování státu. Podobně se tomu stalo v Rumunsku, to dostalo 17 měsíční lhůtu na implementaci evropských předpisů, které regulovaly obsah síry v palivech, na základě čehož byla navrhována pokuta ve výši 38 tisíc eur denně (Evropská komise 11/2015).

Případů podání žaloby na stát v otázce ŽP je mnohem více aktuálně jde o žaloby ze strany obcí v Pošumaví, kterým hrozí, že by na jejich území mohlo stát hlubinné odkladiště jaderného odpadu více informací je možno nalézt na stránkách www.nechcemeuloziste.cz, také organizace Greenpeace projednávala možnost podání žaloby na stát a to v otázce znečištěného ovzduší (více informací např.: ekolist.cz ze dne 25.6.2015) . Podobná kauza proběhla v Nizozemí a tím se chce zmíněná organizace inspirovat a také podložit své argumenty.

---

²⁰ Množství vytěženého uhlí značně přesahuje odbyt, doly se tak potýkají s ekonomickými problémy a hrozí jejich uzavření, problémem je, že většina pracovních míst je zde právě díky dolům, proto když se zavřou bude problém nezaměstnanosti obrovský

4. Přístupy k řešení problematiky znečištěného ovzduší

V následující kapitole se budu zabývat aktivitami vybraných orgánů a organizací, které se na celé situaci podílejí. Zmíněny budou také velké průmyslové podniky, které mají významný vliv v oblasti. Především zástupcům větších a menších obcí na příkladu čehož poukážu na skutečnost, že i malé obce mohou ve věci mnoho znamenat. Tato argumentace je podložena na základě osobního rozhovoru s paní Ing. Katarinou Tomanovou, která má na starosti aktivity zabývající se životním prostředím. Kapitola poukáže také na aktivitu Ostravy a Ministerstva ŽP po skončení procesu.

1.4 Statutární město Ostrava

Aktivita SMO v záležitosti znečištěného ovzduší je velmi výrazná. Město se zaměřuje ve velké míře na spolupráci s jinými správními orgány a zástupci nejvýznamnějších stacionárních zdrojů znečištění. Ve spolupráci s těmito pracuje na návrhu projektu, který by dopomohl zlepšení kvality ovzduší.

Jedním z opatření platných na území města je zvýšená četnost čištění vozovek z důvodu odprašnění (dycham.ostrava.cz aktivity města). Město se také velkým dílem zaměřuje na výsadbu stromů jakožto přírodních filtrů látek znečišťujících ovzduší. Takzvaný projekt izolační zeleně, již město přišel na nemalou finanční částku. Ostrava využívá možnosti získání dotací z fondů Evropské unie. Projekt byl prováděn v pěti zónách, z nichž některé jsou stále v průběhu. Celkově město investovalo 43 milionů korun a dostalo dotaci ve výši 38 milionů (projekty izolační zeleně). SMO se také aktivně zabývá řešením tzv. brownfields²¹. Jedním z takových území, které město regenerovalo je například Bělský les na jehož území stály bývalé kasárny, ty byly v programu odstraněny a následně bylo na místě vysázeno více než 4000 rostlin (regenerace brownfieldu Bělský les).

Ostrava si dále zakládá především na povinnosti informovat občany. Pro tyto účely založila nové přehledné webové stránky, kterých je velké množství informací o aktuálním

---

²¹ „Brownfield definujeme jako nemovitost (pozemek, objekt, areál), která je nedostatečně využívána, zanedbávána a případně i kontaminována, nelze ji efektivně využívat, aniž by proběhl proces její regenerace. Vzniká jako pozůstatek průmyslové, zemědělské, rezidenční, vojenské či jiné aktivity.“ (www.brownfielddy.cz)

stavu ovzduší o historickém vývoji a podobně, k dispozici jsou také webové stránky dycham.ostrava.cz, které se zabývají daným tématem dosti podrobně.

Město řeší také otázku týkající se dopadu škodlivin obsažených v ovzduší na zdraví občanů, pro tyto účely byl zřízen Fond pro děti ohrožené znečištěním ovzduší, který disponuje s penězi získanými z darů právnických a fyzických osob. Tento fond slouží především k podpoře různých ozdravných, lázeňských rekreačních pobytů organizovaných pro děti mimo spádové oblasti.

Ostrava reguluje situaci také nástrojem obecně závazných vyhlášek SMO. Jako je například Obecně závazná vyhláška č. 2/2006, kterou se zakazuje používání některých druhů paliv pro malé spalovací zdroje znečišťování ovzduší. Těmito palivy jsou uhelné kaly, hnědé energetické uhlí, lignit a proplátky (seznam vyhlášek SMO). Město také využívá možnosti uložení sankcí za porušení legislativy. Spalování materiálů znečištěného chemikáliemi nebo také uvádění do provozu stacionární zdroje bez příslušného procesu a povolení (Přehled kompetencí SMO).

2.4 Některé další obce

Zmíněná obec Třanovice vyhrála titul vesnice roku 2014. Obec se intenzivně zabývá ochranou ŽP ve všech aspektech a také vývojem aplikací a používáním různých ekologických postupů. V centru města byl zřízen tzv. Kapplův dvůr. Ten byl revitalizován v projektu obnovování brownfields a nyní má mnoho funkcí. Jeho prostory se využívají především k zprostředkování informační osvěty.

Třanovice se zabývají mimo jiné také osvětou v otázce ochrany environmentu. Příkladem takové činnosti jsou vzdělávací programy, pořádání výstav, přednášky pro školy apod. Obec se snaží dále informovat veřejnost o dostupných ekologických technologiích, se kterými má sama dobré zkušenosti. Osobně jsem měla tu čest projít se po Kapplově domě a vyslechnout si přednášku na téma ekologického spalování biomasy (hops.tranovice.org - biomasa) s názornou ukázkou rostliny a z ní vyrobených pelet a seznámením s celým

postupem. Přednášku vedl pan starosta, který se v oblasti ochrany environmentu velmi aktivně angažuje²².

Další obcí, kterou bych ráda zmínila je Karviná²³. Statutární město Karviná v roce 2011 vypracovala aktualizovaný dokument "Místní program snižování emisí a imisí" jehož jednotlivé body v následujících letech realizovalo. Pozornost je věnována rekultivaci míst, která byla znehodnocena důlní činností, jedná se o místa dle vyhlášky o velikosti až do 5ha.

Dále se město zasloužilo o provedení plynofikace na většině svého území, tato situace tak vedla k přechodu na ekologické vytápění v lokalitě. Při provádění plynofikace mělo město možnost čerpat dotace z Fondu životního prostředí. Město podporuje program kotlíkových dotací příspěvkem 10% z ceny (maximálně ale 15. 000,- Kč). V otázce ekologičtějšího bydlení město také realizovalo zateplení veřejných budov, které vede k snížení jejich energetické náročnosti. Stejně jako v Ostravě i zde probíhá masivní výsadba zeleně v městských a okrajových částech. Významná je výsadba alejí podél frekventovaných komunikací. Součástí tohoto programu je i rekonstrukce stávajících zalesněných ploch. Město zapojilo do programu i občany v projektu stromy pro Karvinou, kde si lidé mohli zažádat, v jakých lokalitách chtějí stromy vysadit. Město tyto žádosti nyní vyplňuje.

Karviná se intenzivně věnuje také otázce dopravy a to ne jenom v rámci obnovy vozového parku MHD ale také pořádáním různých akcí na podporu nemotorové dopravy. Takovými akcemi jsou například "Na in-line po Karvině" kdy jsou účastníkům zpřístupněny silnice anebo akce "Do práce na kole".

Stejně jako v ostatních obcích je důraz kladen na informační systémy a osvětu ohledně situace. Proto město pořádá různé semináře a přednášky na dané téma a to jak pro školy, tak pro širokou veřejnost.

Příklady konkrétních obecně závazných vyhlášek vydaných městem Karviná jsou.

- Obecně závazná vyhláška, kterou se stanovuje zákaz spalování rostlinných materiálů na území města Karviné.

---

²² Informace jsou získané z osobních rozhovorů s paní Tomiczkovou a z webových stránek obce.

²³ Informace v této kapitole jsou čerpány na základě rozhovoru s paní Smýkalovou

- Obecně závazná vyhláška k zabezpečení čistoty a veřejného pořádku na území města Karviné.
- Obecně závazná vyhláška o stanovení některých povinností při přepravě sypkých a obdobných materiálů na území statutárního města Karviné – tato vyhláška byla zrušena v listopadu 2015 (problematika je řešena v zákoně o ochraně ovzduší)²⁴.
- Obecně závazná vyhláška o stanovení systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a systému nakládání se stavebním odpadem.

K zakládání nízkoemisních zón se podrobněji vyjadřuje Město Klímkovice „(...) v podobné situaci je mnoho dalších měst v našem kraji, které jsou postiženy smogem a vyhlášení nízkoemisní zóny připravují na letošní podzim. V našem nejbližším okolí se jedná o Ostravu - Porubu, Ostravu - Svinov, Opavu, Český Těšín, Třinec či Orlovou. Jim zákon umožňuje zákon vyhlásit zónu pouze v době vyhlášení smogové situace, zatímco nám jako lázeňskému místu trvale“ (oficiální informační prohlášení rady města).

Třinec návrh na zavedení nízkoemisní zóny ze strany MŽP odmítá. Starostka města se nechala slyšet: „Potrestali bychom akorát naše lidi, kteří jedou do centra města, kteří jedou do práce. Nedovedu si představit, že by lidé nechali auta na odstavných plochách a chodili po městě pěšky, když hned vedle jsou železárny. Efekt by nebyl odpovídající,“(starostka Věra Palkovská).

3.4 Ministerstvo Životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí se v kraji angažuje celkem intenzivně. Společně s Krajským úřadem realizuje program „Zelená úsporám“. Který má za cíl snížení dopadů lokálních topenišť na kvalitu ovzduší. Tento Program je realizován ve třech bodech. Prvním je revitalizace rodinných domů, bytových domů a kotlíkové dotace (novazelena.cz). Žadatelé o přidělení dotací z tohoto programu musí splnit určité předpoklady. Při žádosti o dotaci na výměnu kotle jde především o energetickou hospodárnost budovy. Pokud je budova velmi nevhodná, bez zateplení a výměny oken potom žadatel dostane jen malou dotaci nebo

---

²⁴ Podobnou úpravu měla také obec Orlová, která stejně jako SMK vyhlášku již zrušila (Jaromíra Brožová : obecně závazné vyhlášky města Orlová).

bude jeho nárok zamítnut. Moravskoslezský kraj je v této záležitosti zvýhodněn. Dotace poskytované objektům na území MS kraje jsou až o několik tisíc korun vyšší než dotace v jiných částech republiky (kalkulačka pro výpočet dotací). „Kotlíkové dotace významně přispívají ke zlepšení kvality ovzduší v Moravskoslezském kraji. Občané doposud v Moravskoslezském kraji vyměnili už víc než 4 tisíce starých kotlů za nové automatické kotle a každý z nich tímto opatřením ušetří za vytápění ročně 8 - 10 tisíc korun. Vložená investice se tak vrátí v horizontu několika let, což považuji za velké pozitivum. Nyní vyjednáваме s krajem pátou výzvu, do které chceme dát 60 milionů korun a v dalších výzvách budeme pokračovat,“ říká ministr Tomáš Jan Podivínský.

Ministerstvo životního prostředí také předkládá jednotlivým samosprávám návrhy na řešení situace. Na návrh MŽP například vznikají nízkoemisní zóny. V roce 2011 se městu Ostrava také podařilo docílit zrušení poplatků na úseku dálnice mezi Ostravou a Bohumínem. Jednalo se o projekt schválený příslušnými ministry, který měl za úkol zjistit, jaký bude mít toto upravení vliv na kvalitu Ovzduší. Šlo o naplnění prvotních požadavků města Ostravy v Žalobě na stát, takže nakonec město kauzou přece jenom něčeho dosáhlo (Jakub, Štos: 24. listopadu 2011).

Ministerstvu životního prostředí se podařilo uzavřít dobrovolné dohody se čtyřmi z hlavních původců znečištění. Jedním z nich jsou Třinecké železárny. Ty ve velkém ovlivňují svou činností především území samotného města. Problém tohoto podniku spočívá také v tom, že je přímo v centru města jelikož město se rozrostlo převážně až na popud zprovoznění železáren, které přinesly do regionu mnoho pracovních míst. Z tohoto důvodu je jednání o nízkoemisních zónách naprosto bezdůvodné.

Třinecké Železárny se v této smlouvě zavazují přispívat částkou 1,5 milionu korun na pobyty dětí zasažených znečištěným ovzduším Dále příspěvkem na úklid infrastruktury a podporu výsadby a udržování zeleně a v mnoha dalších aspektech ochrany ovzduší a životního prostředí jako celku. Podobná smlouva byla sepsána MŽP také se Společnostmi BorsodChem MCHZ, s.r.o., se sídlem v Ostravě a se společností ArcelorMittal Ostrava a.s., se sídlem V Ostravě Kunčicích. Více kroků MŽP v rámci Ochrany ovzduší v Moravskoslezském je k dispozici v jím vydávaných programech na regulaci znečištění nebo na webových stránkách ministerstva.

5. Závěr

Práce měla za úkol přinést na základě analýzy a deskripce vymezených faktorů situaci životního prostředí v Moravskoslezském kraji, a její řešení. Z výše uvedených informací je patrné, že se jedná o situaci velmi závažnou, která je z toho důvodu řešena ne jen na místní úrovni ale také na úrovních státních a nadnárodních. Stav Ovzduší v zkoumaném regionu je nevhodný po mnohá desetiletí i s jistými zlepšujícími se tendencemi se stále jedná o takový stav, který má obrovský dopad na život a zdraví obyvatel žijících na daném území a jak říká pan docent Šrám nejedná se pouze o tuto generaci, nýbrž i o generace budoucí.

V úvodu práce jsem nadnesla otázku, zda jde na území MS kraje o synergii či konflikt v řešení situace z pohledu jednotlivých správních aktérů. Na základě zjištěných informací si dovoluji konstatovat, že jde z větší části o synergii. Na situaci v aglomeraci má vliv mnoho aktérů. Některé z těchto aktérů způsobila lidská činnost, velké průmyslové podniky hustá doprava, spalování nevhodných tuhých paliv a tak dále. Jinými jsou geografické aspekty celé Ostravské pánve, která je tak náchylná ke vzniku smogových situací. První skupinu aspektů se dá regulovat a problém způsobený jejich činnostmi řešit avšak druhý původce problémů je jen těžko řešitelný. I za takových podmínek jsem, na základě výše uvedených informací a především tedy analýzy žaloby, přesvědčena, že je situace řešena na základě kooperace jednotlivých orgánů. Takto soudím i z toho důvodu, že při zjišťování informací v rámci osobních rozhovorů s představiteli jednotlivých Obcí postižených zhoršenou situací ovzduší jen málo, který z nich věděl o proběhlé žalobě Statutárního města Ostravy na Českou republiku a pokud o této záležitosti měl někdo povědomí tak ve značné míře jen marginální. Z toho usuzuji, že žádné jiné město podobné řešení problému ani nenapadlo.

Situace si stále vyžaduje diskuzi na všech úrovních správy a následné konkrétní kroky k dosažení zlepšení. Po prozkoumání pravomocí jednotlivých aktérů je zřejmé, že obce disponují mnoha možnostmi v regulaci svých vlastních záležitostí, přičemž stát jim v těchto snahách asistuje, radí a pomáhá formou různých dotací a podobně. Na základě těchto skutečností je vidět, že systém ačkoli se na první pohled zdá, že je velmi chaoticky uspořádaný, funguje relativně dobře. Do budoucna by se měl však značně zvýraznit tlak na mezinárodní spolupráci převážně s Polskou republikou a také na hlubší spolupráci s představiteli největších zdrojů znečištění. Dobrovolné smlouvy podepsané s těmito, nemohou být považovány za účinná řešení situace.

Další otázkou stanovenou v úvodu je tato „Ovlivnil soudní spor mezi městem Ostrava a státem následný přístup k řešení stávající situace životního prostředí ze strany města Ostravy?“ Dne 13. 1. 2015 rada města rozhodla nepodat proti rozsudku NSS ústavní stížnost. Soudní spor byl velice táhlý, trval bezmála 5 let. Za tu dobu se vyměnilo vedení města Ostravy a nové již nemělo na této záležitosti takový zájem. Soudní spor byl pro město také velice nákladný, protože bylo zastupováno soukromou advokátní společností. Konečný rozsudek NSS byl dle mého názoru velice konečný, a z jeho závěrů neplynula velká naděje na případné vítězství u vyšší instance. Ze všech těchto důvodů si nemyslím, že by měl soudní spor nějak významný podíl na přístupu města k řešení situace ŽP na svém území. Větší význam jistě měla již zmíněná obměna představitelstva. V poslední době se město v této otázce angažuje velmi intenzivně a spolu s ním také ostatní obce. Téma se stává stále důležitějším na všech úrovních správy.

Další otázka se věnuje vztahu mezi žalovanými a žalujícími, tedy mezi statutárním městem Ostrava a Vládou společně s ministerstvy ŽP a Dopravy. V této otázce musím zdůraznit především dvě skutečnosti. První z nich je fakt, že v roce 2011 tedy rok po podání žaloby, se ministerstvo ŽP zavázalo za zrušení zpoplatnění úseku dálnice D1. Tento záměr byl první iniciativou primátora Petra Kajnara směřovanou ve formě žádosti na Ministerstvo dopravy. V První fázi byla žádost primátora zamítnuta, po soudním sporu však proběhla její implementace do řádu. Další významnou změnou, která nastala po skončení žaloby je změna v programu zelená úsporám, která se především týkala v rámci zateplování bytových jednotek pouze těm, které se nacházely na území města Praha, tato skutečnost se také v období po sporu změnila. Tyto závěry jsou však diskutabilní jelikož nelze ani na základě předložených informací s jistotou říct, jestli měl na následující kroky orgánů správy ve věci ovzduší v MS kraji soudní spor vůbec nějaký vliv. Neexistuje totiž žádné oficiální prohlášení nebo informační zdroj, který by tak stanovoval. Proto je zde místo pouze k spekulacím.

Třetí otázka formulovaná v úvodu práce zní: „Zapříčinil zmíněný soudní spor změnu ve spolupráci mezi zúčastněnými subjekty?“ Při prostudování problematiky jsem nezaznamenala žádné takové změny. Zde bych mohla jen poukázat na to, že zmíněný spor znamenal vlnu nepopularity k tehdejšímu primátorovi Petru Kajnarovi a to jak ze strany zúčastněných orgánů v rámci sporu tak také ze strany občanů. Samozřejmě to nebylo jedinou příčinou jeho následného fiaskálního propadu co se týče preferencí. Jsem ale přesvědčena, že se skutečnost prohrané žaloby, který byla jak jsem již zmínila finanční zátěží pro město, podepsalo na jeho osobě.

Jako poslední otázku jsem si uložila: „Změnil se přístup k problematice životního prostředí v Moravskoslezském kraji ze strany státu?“ V této věci se odvolávám na již více zmíněné fakta ohledně udělení výjimky v rámci zpoplatnění úseků dálnic a rozšíření programu Zelená úsporám. Odpověď na tuto otázku není ve větší míře z důvodu neexistence příslušných zdrojů možná.

Seznam zkratk:

BaP - Benzo[a]pyren

ČR - Česká republika

DNA - Deoxyribonukleová kyselina

ES - Evropské společenství

MD - Ministerstvo dopravy

MS - Moravskoslezský kraj

MŽP - Ministerstvo životního prostředí

NSS - Nejvyšší Správní soud

PM - Prachová částice

SMO - Statutární město Ostrava

ŽP - Životní prostředí

Abstrakt

Cílem práce je analyzovat přístup státní správy a územních samospráv v Moravskoslezském kraji k řešení problémů životního prostředí, zejména pak znečištění ovzduší, v regionu. Práce se zaměří na politiku ochrany ovzduší Moravskoslezského kraje, její cíle a nástroje v kontextu celostátní politiky Ministerstva životního prostředí. V práci se rovněž zaměřím na konflikt mezi jednotlivými aktéry, kteří se podílejí na politice životního prostředí v kraji. Na příkladu sporu mezi městem Ostrava a státem poukážu na problémy vyplývající z postavení a pravomocí a územní samosprávy v České republice.

Abstract

The primary aim of this bachelor work is to analyze the attitude of government and individual local administratives in Moravian – Silesian to deal the problems of environmental issues, mainly the problém of air polution in the region. The work will focuson on climate protection policy in the Moravian-Silesian region and it's goals and implements in the complex of the national policy of the Ministry of the environmentu. The work will also look into the conflict between particular actors who participate in the policy of environmental issues in the area. I will point on the problems in administrative division on the example of a dispute between the city of Ostrava and State Czech republic.

Literatura a prameny

Balík, Hubert a Jiří Kučírek. *Československá státní správa v současném období*. Praha: Svoboda, 1985.

Bílek, Jiří. Analýza závislosti meteorologických veličin a kvality ovzduší. Zdravotní ústav: Ostrava. 2012. Online (dostupné z): <<http://docplayer.cz/6846604-2100-rezzo-registru-emisi-zdroju-znecistovani-ovzdusi-rezzo.html>>

Blahož, Josef. Balaš, Vladimír. Klíma, Karel. *Srovnávací ústavní právo*. 5. přepracované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015.

Brožová Jaromíra. *Obecně závazná vyhláška města Orlová č. 2/2015, kterou se zrušuje obecně závazná vyhláška města Orlová č. 4/2010, o stanovení některých povinností při přepravě sypkých a obdobných materiálů na území města Orlové*. 2015. Online (dostupné z): <<http://www.mesto-orlova.cz/cz/radnice/obecne-zavazne-vyhlasiky/>>

Černíkovský, libor. Krejčí, Blanka. a kol. Ověření zdrojů benzenu v severovýchodní části města Ostrava. Odborná zpráva. Praha 2013. Online (dostupné z) : <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zprava_reseni_nevhone_situace/\\$FILE/000-Ostrava_benzen_2013-20140218.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zprava_reseni_nevhone_situace/$FILE/000-Ostrava_benzen_2013-20140218.pdf)>

ČHMU. *Emise zdrojů znečišťování ovzduší v ČR*. 2013, Praha. Online (dostupné z): <<http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/ruzne/vyuka/CISTOTA/3.pdf>>

ČTK. Žalobu na stát kvůli emisím zvažují po úspěšném holandském soudu i aktivisté v ČR . 25.6.2015 Online (dostupné z): <<http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/zalobu-na-stat-kvuli-emisim-zvazuji-po-uspesnem-holandskem-soudu-i-aktiviste-v-cr>>

Dohnal, Vítězslav. Černý, Pavel. *Stát obec, kraj a občan při ochran životního prostředí*. Odborný časopis pro životní prostředí. Ročník XIII, číslo 1/2005. Praha: Ministerstvo Životního prostředí.

Havel, Milan. *Tabulky s žebříčky největších znečišťovatelů podle IRZ pro Moravskoslezský kraj – hlášení za rok 2013*. Praha, 2013. Online (dostupné z): <http://arnika.org/soubory/dokumenty/toxicke-latky/IRZ/IRZ2013/2013_Moravskoslezsky_kraj.pdf>

Hejč, David. Husseini, Faisal. Kadečka, Stanislav. *Právní formy místní regulace pozemní dopravy (nejen ve světle aktuální soudní judikatury)*. Brno: Masarykova univerzita. 2012

Hrubý, Jiří. Daniela, Konečná. Černín, Karel. *Práva občanů obce (obecná část)*. Praha: Ministerstvo vnitra. 2011

Město Třanovice. *Otázka biomasy*. Online dostupné z <http://ops.tranovice.org/html/aktivSouvisVpz/biomasa.html>

Kadečka, Stanislav. Rigel, Filip. *Výkon státní správy –kompetence, odpovědnost*. Brno: 2009.

Kadeřábková, J. Peková, J. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012.

Koudelka, Z. *Samospráva*. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2008.

Morávek, Jiří, Tomášková, Veronika, Bernard, Michal, Vícha, Ondřej. *Zákon o ochraně ovzduší. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013.

MUDr. Antonín Šípek jr. *Mutageny*. 2010 – 2014. Praha. Online (dostupné z): <http://www.genetika-biologie.cz/mutageny>

Pokludová, Magdalena. Babincová, Gabriela. Bláha, Petr. *Krátkodobý program ke zlepšení kvality ovzduší. (akční plán)*. Statutární město Ostrava 2012.

Průcha, P. *Správní právo*. 2001. Brno: Masarykova univerzita.

Předpis č. 76/2002 Sb. *Zákon o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci)*. Online (dostupné z): <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-76#f5016955>

Rada města Klímkovice. *Nízkoemisní zóna v Klímkovicích – důvodová zpráva (zdůvodnění pro občany) 2012*. Online (dostupné z): http://www.mesto-klimkovice.cz/display_html.php?doc=o_meste

Šrám, J. Radim. *Vliv znečištěného ovzduší na zdravotní stav populace*. Ústav experimentální medicíny AV ČR. 2015. Online (dostupné z): http://www.mulitvinov.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=8604&id_dokumenty=449489

Šram, Radim J., DOSTÁL, Miroslav. *Ovlivňuje znečištěné ovzduší náš zdravotní stav?*. Ústav experimentální medicíny AV ČR. Online (dostupné z): <<http://www.iem.cas.cz/press/press/120612-ovlivnuje-znecistene-ovzdusi-nas-stav.html>>

Štos, Jakub. Rádová Markéta. Ostravě se uleví, dálnice D1 do Bohumína bude od ledna bez poplatků. Idnes: 2011. Online (dostupné z): <http://zpravy.idnes.cz/ostrave-se-ulevi-dalnice-d1-do-bohumina-bude-od-ledna-bez-poplatku-pxa-/domaci.aspx?c=A111124_165436_ostrava-zpravy_sot>

Zákon o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci). Předpis č. 76/2002 Sb.

Zákon o Krajích <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129> Předpis č. 129/2000 Sb. Zákon o krajích (krajské zřízení)

Data použitá v Grafu:

Český hydrometeorologický úřad. Přehled stanic s nejvyššími ročními průměrnými koncentracemi za rok 2004. Online (dostupné z): <http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/tab_roc/2004_enh/cze/pdf/MaximaRAP.pdf>

Český hydrometeorologický úřad. Přehled stanic s nejvyššími ročními průměrnými koncentracemi za rok 2005. Online (dostupné z): <http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/tab_roc/2005_enh/cze/pdf/MaximaRAP.pdf>

Český hydrometeorologický úřad. Přehled stanic s nejvyššími ročními průměrnými koncentracemi za rok 2006. Online (dostupné z): <http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/tab_roc/2006_enh/cze/pdf/MaximaRAP.pdf>

Český hydrometeorologický úřad. Přehled stanic s nejvyššími ročními průměrnými koncentracemi za rok 2007. Online (dostupné z): <http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/tab_roc/2007_enh/cze/pdf/MaximaRAP.pdf>

Český hydrometeorologický úřad. Přehled stanic s nejvyššími ročními průměrnými koncentracemi za rok 2008. Online (dostupné z): <http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/tab_roc/2008_enh/cze/pdf/MaximaRAP.pdf>

Český hydrometeorologický úřad. Přehled stanic s nejvyššími ročními průměrnými koncentracemi za rok 2009. Online (dostupné z): <http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/tab_roc/2009_enh/cze/pdf/MaximaRAP.pdf>

Český hydrometeorologický úřad. Přehled stanic s nejvyššími ročními průměrnými koncentracemi za rok 2010. Online (dostupné z): <http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/tab_roc/2010_enh/cze/pdf/MaximaH-RAP.pdf>